

Jack Hight

Heilige oorlog

Boek III van de Saladin-trilogie

Karakter Uitgevers B.V.

HOOFDSTUK 1

Cairo, december 1181

Yoessoef trok zijn mantel van pantervel strakker om zich heen. Met de koude noordenwind kwamen harde regen en het geluid van hammers in de verte aangedreven. Ondanks het winterse weer ging de bouw van de nieuwe citadel in de heuvels ten zuiden van Cairo gewoon door, evenals de maandelijkse inspectie van de troepen. De vaandels van zijn leger hingen slap van het water naar beneden, maar de mannen daaronder zaten kaarsrecht in het zadel, ook al waren hun kaftans kleddernat en stonden de druppels op hun glanzend gepoetste maliënkolders.

‘Je hebt goed werk verricht,’ zei Yoessoef tegen zijn jongere broer. Na de rampzalige nederlaag bij Montgisard had Selim de opdracht gekregen het leger weer op te bouwen. Vier jaar eerder was Yoessoef Jeruzalem tot op enkele mijlen genaderd toen de christenen een verrassingsaanval uitvoerden en zijn leger verpletterden. Yoessoef had duizenden mannen verloren. Naderhand had hij zijn broer vijf jaar de tijd gegeven het leger weer op te bouwen, maar Selim had slechts vier jaar nodig gehad. Het leger beschikte nu over vijftienduizend man, meer dan vóór Montgisard. ‘Je hebt een nieuwe naam verdiend, mijn broeder: Saif ad-Din.’

‘*Shoekran Allah.*’ Selim maakte een buiging vanuit het zadel. ‘Het zwaard van de islam. Dat is een goede naam.’

Yoessoef gaf zijn paard de sporen om de troepen te inspecteren. Hij reed langs de *moeshtarawat*: vierduizend ruiters met saffraangele

kaftans over hun maliënkolders, die zijn persoonlijke garde vormden.

Elke ruiter droeg een lichte bamboespeer in de ene en een klein rond schild in de andere hand. Verder hing er een recurveboog aan hun zadel en een zwaard aan hun zij. De regen viel kletterend op hun stalen helmen. Dit waren Yoessoefs beste soldaten, en sommigen waren ook zijn oudste vrienden. Hij knikte naar Hoesam, met zijn gouden tand, en naar Nazam, een kale, pezige man, die bliksemsnel kon zijn. Yoessoef groette nog enkele andere mannen, maar dacht vooral aan hen die ontbraken. Liaqat en Oewais, twee geweldige boogschutters, en de reusachtige Qadir waren gesneuveld bij Montgisard.

Achter zijn in het geel gehulde garde stonden de mamelukken van zijn broer en die van emir Qaraqush. Sommigen droegen *jawsban*, een bepantsering van honderden kleine stalen plaatjes die aan elkaar waren genaaid. Anderen droegen maliënkolders of gewatteerd katoen waar stalen platen op vast waren gemaakt.

Daarna inspecteerde Yoessoef de vijfduizend ruiters van de lichte cavalerie, allemaal in gewatteerde vesten en slechts gewapend met bogen en lichte speren. Ten slotte reed hij langs de infanterie. De vijfduizend voetsoldaten hadden grote schilden en lange speren waarmee ze aanstormende ruiters konden afweren.

Nadat hij ook de laatste rij had geïnspecteerd, wendde Yoessoef zijn paard en reed hij in korte galop terug om weer voor het leger te gaan staan. 'Zijn er mannen die ik moet berechten?' vroeg hij aan Qaraqush.

De zwaargebouwde emir met zijn grijzende baard knikte. 'Haal de gevangenen!' riep hij, waarna drie mannen door bewakers naar voren werden geduwd. Yoessoef zag tot zijn teleurstelling dat een van hen zijn neef Nasir ad-Din was. Deze jongeman werd niet voor het eerst aan hem voorgeleid. Nasir ad-Din was pas zeven toen zijn vader, Shirkoeh, overleed. Hij was opgegroeid in het paleis in Caïro en al snel bevriend geraakt met Yoessoefs neef Oebadah. Yoessoef had Nasir opgedragen Homs te regeren, in de hoop dat hij zichzelf discipline zou bijbrengen als hij anderen moest bevelen, maar Nasir ad-Din was nog steeds niet naar Homs gegaan. Hij bleef liever in Caïro, waar hij de belastingopbrengsten uit Homs spendeerde. Qaraqush wees nu naar hem. 'Nasir ad-Din is dronken aangetroffen in

de barakken, in het gezelschap van twee vrouwen. Een van hen is getrouwd.'

Nasir ad-Din was zo mager als een rietstengel, en beefde nu ook als een rietje. Waarschijnlijk van schaamte of angst, en niet van de kou. Zijn ogen staarden naar de grond voor Yoessoefs voeten.

'Kijk me aan, neef,' commandeerde Yoessoef. 'Wat heb je hierop te zeggen?'

'Ik had geen kwade bedoelingen,' begon Nasir ad-Din stamelend. Maar daarna kwamen de woorden in rap tempo. 'Drie van mijn mannen zijn deze maand achttien geworden. Ze zijn vrijgemaakt en nu echte mamelukken. Als leider moet je zowel leed als vreugde met je mannen delen. Dat is wat mijn vader altijd zei. Ik ben met ze naar Chandra's taveerne gegaan om het te vieren. Maar ik ben helaas erg dronken geworden.'

'En de getrouwde vrouw, wie was dat?'

'Ze heeft me haar naam niet verteld, malik. Ze had me ook niet verteld dat ze getrouwd was. Eerlijk niet! Ik...'

'Zwijg.' Ooit had Yoessoef het wangedrag van zijn neef wellicht door de vingers gezien. Hij was tenslotte zelf ook met een getrouwde vrouw naar bed geweest. Maar toen was Yoessoef nog een ander mens. Dat was vóór Montgisard, vóór de woestijn. 'Met jouw dronkenschap en zedeloze gedrag heb je je eigen eer en die van onze familie bezoedeld,' zei hij streng. 'Overspel met de vrouw van een ander is een van de grootste misdaden die er zijn, en om dat dan ook nog in het openbaar te doen, bij je mannen in de barak...' Yoessoef schudde zijn hoofd. 'Je zult tien zweepslagen krijgen en honderd dinar betalen aan de echtgenoot van de vrouw. Vanaf morgen wil ik je niet meer in Caïro zien. Ga naar je leengoed in Homs en probeer de stad wijs en rechtvaardig te besturen. Ik hoop voor jouw eigen bestwil dat ik niet weer dit soort dingen over je hoor.'

Nasir ad-Din opende zijn mond om te protesteren, maar slikte zijn woorden in. 'Zeker, malik.'

De volgende gevangene was een kale man met een rond gezicht. Zijn doorweekte kaftan plakte aan zijn bolle buik. 'Shaad is kok,' zei Qaraqush. 'En een dief.'

'Dat is niet waar, malik! Ik ben al meer dan twintig jaar kok. Ik heb uw oom Shirkoeh nog gediend. Ik...'

De kok zweeg abrupt omdat Yoessoef zijn zwaard trok. ‘Wat heeft hij gestolen?’

‘Elke maand hield hij een deel van het geld achter waarmee hij voedsel voor de soldaten moest kopen.’

Shaad viel op zijn knieën op de modderige bodem. ‘Het was maar één keer, malik. Ik zweer het. Ik smeek om genade!’

Yoessoef steeg af. ‘Je hebt je buik rond gegeten met voedsel dat voor je medesoldaten was bestemd. Je wordt ontslagen en zult de gebruikelijke straf voor dieven ondergaan.’ Hij wenkte de bewakers, die de kok van achteren beetpakten. Een van hen duwde de rechterarm van de kok naar voren, terwijl een ander een lap stof pakte en die vlak onder de elleboog strak om de arm bond, om de stroom bloed die komen zou binnen de perken te houden. Toen Yoessoef zijn zwaard ophief, begon de man te worstelen. ‘Ik ga je hand afhakken,’ zei Yoessoef. ‘Als je wilt dat hij mooi glad wordt afgesneden, moet je niet bewegen.’ Shaad hield op met worstelen en Yoessoef hakte. De kok viel meteen flauw en werd weggesleurd door de bewakers. De afgehakte hand bleef op de grond achter. Yoessoef had last van maagzuur, maar het drong nauwelijks tot hem door. Dat had hij tegenwoordig bijna altijd.

Hij klom weer in het zadel terwijl de laatste gevangene aan hem werd voorgeleid. Het was een knappe kerel, met een keurig verzorgde, zwarte baard en lichtbruine ogen. ‘Wat heeft hij gedaan?’

‘Hij heeft iemand verkracht, malik. De dochter van een handelaar in glaswerk.’

‘Zijn er getuigen?’

Qaraqush wees naar vier mannen in zijden kaftans. Bij hen stond een vrouw die een nikab droeg, waarachter alleen haar ogen zichtbaar waren. ‘Vier mannen, zoals de wet vereist, malik.’

De gevangene keek Yoessoef aan zonder met zijn ogen te knippen. ‘Het was geen verkrachting. Ze wilde het zelf, malik.’

‘Hij liegt!’ riep een van de in zijde gehulde mannen. ‘Kijk eens wat hij mijn dochter heeft aangedaan, malik.’ De vrouw deed haar nikab af. Ze had een blauwe plek op haar wang en haar lip was kapot en zat vol bloedkorsten. ‘Hij heeft haar onteerd. Hoe kan ik nu nog een bruidsschat voor haar vragen?’

‘De mameluk zal ter dood worden gebracht door steniging, zoals

de wet voorschrijft,' zei Yoessoef. 'U ontvangt een schadevergoeding van honderd dinar.'

De vader boog dankbaar terwijl Yoessoef zijn paard wendde en met zijn lijfwacht naar Caïro terugreed. Hij had het koud en was nat, en hij voelde zich somber, zoals zo vaak wanneer hij recht had gesproken. Hij wilde nu niets liever dan een warm bad en een warme maaltijd, maar dat zat er niet in. Hij had in het portaal van het paleis namelijk nog maar nauwelijks zijn mantel afgedaan toen Al-Fadil in zijn richting strompelde. De kleine, kromgebogen secretaris had last van jicht.

'Er zijn berichten per duivenpost gekomen,' zei Al-Fadil. Yoessoef fronste. 'Het is belangrijk, malik.'

'Kom mee,' zei Yoessoef. Hij wenkte de secretaris hem te volgen naar zijn vertrekken.

'Er is een brief gekomen van de Barka. De Almohaden-sultan zou zijn vloot naar Tripoli, aan de Noord-Afrikaanse kust, willen sturen.'

Yoessoef keek ernstig. Hij had Oebadah er meer dan een jaar geleden op uit gestuurd om de kust ten westen van Egypte te veroveren, maar diens overwinningen hadden alleen maar problemen opgeleverd. 'Trek een deel van het garnizoen terug. Als God het wil, herovert de sultan Tripoli. Het in bezit houden van die stad kost me meer dan hij aan schattingen oplevert.'

'Zoals u wilt, malik.' Al-Fadil haalde nog een bericht tevoorschijn uit de zakken van zijn zijden gewaad. 'Er is ook nieuws uit Alexandrië. Daar zijn twee nieuwe schepen voor uw vloot te water gelaten.'

Yoessoef knikte. Hij bleef even staan en leunde tegen de muur. Zweetdruppels parelden op zijn voorhoofd terwijl de pijn als een mes door zijn ingewanden sneed.

'Bent u wel in orde, heer?'

'Het gaat zo wel weer over... ' Yoessoef kwam overeind en liep verder door de gang. Als hij aan Alexandrië dacht, dacht hij automatisch ook aan Toeran. Yoessoef had zijn oudere broer naar de stad gestuurd om deze te besturen na zijn falen tijdens de veldtocht naar Jeruzalem. In een paar maanden tijd had Toeran een schuld opgebouwd van meer dan tweehonderdduizend gouden dinar, waarna hij was gestorven aan wat officieel een overmatig gebruik van hasjiesj werd genoemd. Yoessoef wist echter wel beter. Toerans dood was recht-

vaardig geweest, maar de herinnering aan zijn broer deed hem toch nog pijn.

Eensmaal in Yoessoefs werkkamer overhandigde Al-Fadil hem nog een papiertje. 'Het lijkt mij beter dat u dit zelf leest.'

Yoessoef las het bericht, geschreven in de piepkleine letters die voor duivenpost werden gebruikt. Al-Salih was dood. Deze jongeman was de heerser van Aleppo en Yoessoefs zoon, geboren uit zijn affaire met Asimat toen zij nog de vrouw was van zijn vorst, Noer ad-Din. Yoessoef liet het briefje vallen en ging bij het raam staan. Zijn knokkels werden wit, zo hard kneep hij in het kozijn. 'Er wordt niet bij verteld hoe hij is gestorven.'

'Hij schijnt vermoord te zijn, malik.'

'En wie is nu vorst in Aleppo?'

'Zijn neef, Imad ad-Din. Hij heeft de stad gekregen van zijn broer, Izz ad-Din, de vorst van Mosoel.'

Yoessoef keek Al-Fadil strak aan. 'Dat kan ik niet toestaan. Je moet geld vrijmaken voor een veldtocht.'

'Naar Aleppo?'

'Nee, naar Mosoel. De ware dreiging gaat uit van Izz ad-Din.' Als heerser over Al-Jazirah, het vruchtbare gebied tussen de Tigris en de Eufraat, was Izz ad-Din een rijke vorst met veel soldaten. Yoessoef had hem toen ze allebei nog jong waren ontmoet aan het hof van Noer ad-Din. Zelfs toen was Izz ad-Din al erg ambitieus geweest. 'Ik kan Jeruzalem niet veroveren als ik tegelijkertijd Damascus moet verdedigen tegen Izz ad-Din en zijn broer. We rukken in de lente op, zodra de winterregens zijn opgehouden. Ga nu heen en vertel mijn broer, Saif ad-Din, dat hij voorraden moet aanleggen voor het leger.'

'Zoals u wilt, malik.' Al-Fadil liep in de richting van de deur, waar hij even bleef staan. 'Nog één ding. Ik heb gehoord dat uw vrouw, Asimat, hierheen onderweg is vanuit Aleppo.'

Yoessoef had Asimat al jaren niet gezien. Na hun huwelijk was ze met hun zoon in Aleppo achtergebleven. Hij zag haar liever niet, maar kon moeilijk weigeren. 'Zorg dat ze goed wordt ondergebracht zodra ze hier is.'

Al-Fadil maakte een buiging en vertrok. Yoessoef ging weer bij het raam staan. Hij dacht terug aan die nachten, zo lang geleden al,

in Aleppo, toen hij door het raam was geklommen om bij Asimat te kunnen zijn. Ze hadden alles op het spel gezet. Hadden samen een kind verwekt. En nu was dat kind dood.

Achter Yoessoef ging een deur op een kier open. Hij keek om en zag dat Shamsa binnenkwam. Zijn eerste vrouw was niet meer zo mooi als toen hij haar net had leren kennen. Ze had nu rimpeltjes bij haar ooghoeken en mond en ze was iets hoekiger geworden, waardoor haar jukbeenderen meer opvielen. Maar ze had nog steeds die aantrekkelijke combinatie van uitdaging en verleiding in haar donkere ogen. Ze lachte, zodat haar rechte, witte tanden zichtbaar werden. Maar haar lach verdween meteen weer. 'Het gaat niet goed met je, *habibi*.'

'Het gaat prima.'

Ze liep naar hem toe en sloeg haar armen rond zijn middel. 'Je werkt te hard. Kom. Die natte kleren moeten uit.' Ze begon de veters los te maken waarmee zijn gouden jawshan-pantser vastzat.

Yoessoef duwde haar zachtjes weg. 'Ik moet nog werken, vrouw. Er komt oorlog in het noorden.' Hij ging zitten, zette een schrijftafeltje op schoot en pakte een ganzenveer, maar Shamsa trok die uit zijn hand.

'Dat kan heus wel wachten tot je een warm bad hebt gehad. De wegen zijn nog zeker een paar maanden onbegaanbaar.'

Yoessoef pakte een andere ganzenveer. Hij wilde niet in bad. Hij wilde zichzelf verliezen in zijn werk, om zijn herinneringen aan Toeran, Al-Salih en de man die hij tot steniging had veroordeeld te verdrijven.

'We moeten klaarstaan zodra ze begaanbaar zijn. Ik kan niet toestaan dat Imad ad-Din te sterk wordt in Aleppo.' Yoessoef pakte een vel papier. Met een geconcentreerde frons op zijn voorhoofd begon hij een brief te schrijven aan Al-Moeqaddam, zijn gouverneur in Damascus.

Shamsa keek even zwijgend toe. 'Je bent niet alleen, *habibi*,' zei ze toen zachtjes. 'Je kunt je zorgen met mij delen.'

'Nee.' Yoessoef vreesde dat zij hem niet langer haar liefste zou noemen als ze wist wat hij allemaal had gedaan. 'Ik ben de koning, Shamsa. Die last hoort niet op jouw schouders.'

Caïro, februari 1182

Yoessoefs gezicht was een ondoorgrondelijk masker toen hij stond te wachten in de hal van het paleis. Asimat kon elk ogenblik aankomen. Hij maakte dan wel een kalme indruk, maar Yoessoef voelde het zweet langs zijn rug druppelen. Hij had zich in koninklijke gewaden gehuld, rijkversierd met gouddraad, en droeg een hoge, witte tulband op zijn hoofd en een met edelstenen ingelegd zwaard aan zijn zijde. Selim en Shamsa stonden vlak achter hem, samen met zijn kinderen. Al-Afdal en zijn broertje Al-Aziz waren tien en negen, bijna oud genoeg om eigen leengoederen te krijgen. Ze waren allebei vol jeugdige energie. Az-Zahir, die twee jaar jonger was dan Al-Aziz, stond bewegingloos. Hij was het evenbeeld van zijn vader. De jongere kinderen – Ishaq, Mas'oe'd, Yaqoeb en Da'oe'd – stonden aan weerszijden opgesteld met hun kindermeisjes en Yoessoefs zes dochters. Yoessoef zag de beginnende borstjes van zijn oudste dochter, Halima, het kind van een slavine. Hij zou spoedig een man voor haar moeten zoeken.

De deuren zwaaiden open, waardoor Yoessoef zijn ogen moest dichtknijpen tegen de felle zon. Asimat schreed vanuit het licht naar voren, met een gevolg van lijfwachten en hovelingen. Ze zag er een stuk ouder uit dan vijf jaar geleden, toen hij haar voor het laatst had gezien. Haar huid was nog steeds lelieblank en glad, maar haar wangen waren ingevallen en ze had donkere kringen onder haar ogen. Haar lange, zwarte haar was met grijs doorspekt.

‘Mijn vrouw,’ zei Yoessoef ter begroeting.

‘Mijn gemaal,’ antwoordde ze met een buiging. Haar blik ging van hem naar Shamsa en daarna naar de kinderen. Ze knipperde met haar ogen om haar tranen te onderdrukken. ‘Ik wil je onder vier ogen spreken.’

‘Natuurlijk. Ik zal je naar je vertrekken laten brengen. Selim, zorg dat haar gevolg goed wordt ondergebracht.’

Tijdens de wandeling door het paleis naar de harem wisselden ze geen woord. ‘Dit is een van je vertrekken,’ zei Yoessoef toen ze een comfortabele kamer binnenkwamen. Op de vloer lagen dikke tapijten van geitenwol en de wanden waren bekleed met zijde. De ramen boden uitzicht op een binnenhof waarin geurige rozenstruiken stonden.

Asimat had er nauwelijks oog voor. ‘Best.’ Ze keek hem aan. ‘Je lijkt niet erg blij om mij te zien, echtgenoot.’

‘Waarom ben je gekomen? Je had in Aleppo moeten blijven.’

‘Bij de mensen die mijn zoon hebben vermoord? Het was geen natuurlijke dood. Hij is vergiftigd.’

‘Dat weet ik.’

Ze zette grote ogen op. ‘Weet je dat al?’ Ze pakte zijn arm beet. ‘Wie heeft het gedaan? Zeg op.’

‘Izz ad-Din.’

‘Maar hij is Al-Salihs neef.’

‘En erg ambitieus. Nu bestuurt hij Mosoel en zit zijn broer op de troon van Aleppo. Nu Al-Salih uit de weg is geruimd, zijn zij de erfgenamen van Noer ad-Din. Hun volgende doelwit zal Damascus zijn.’

‘Izz ad-Din,’ mompelde Asimat. ‘Ik had het kunnen weten.’ Alle kracht leek plotseling uit haar te zijn weggestroomd. Ze liet zich op een stapel kussens op de grond zakken en bleef even met haar hoofd in haar handen zitten, waarna ze Yoessoef aankeek. ‘Ik heb hem gevonden. Hij was alleen in zijn kamer toen hij stierf. Zijn wijnbeker was uit zijn hand gevallen. Zijn gezicht was blauw, alsof hij was gewurgd, maar er waren geen sporen van een worsteling. Ik had bij hem moeten zijn. Ik had hem moeten beschermen.’

Yoessoef knielde naast haar neer en nam haar handen in de zijne. ‘Je hebt gedaan wat je kon.’

‘Nee. Ik moet nog één ding voor mijn zoon doen. Ik moet zorgen dat hij wordt gewroken.’ Ze greep zijn handen steviger vast. ‘Als je ooit van mij hebt gehouden, Yoessoef, neem dan wraak in mijn naam. Wreek onze zoon. Trek op tegen Mosoel. Dood de mannen die mij van mijn kind hebben beroofd. Dood Izz ad-Din, die ellendeling.’

Yoessoef keek weg. Hij kon de aanblik van haar verdriet niet verdragen. Zijn maag brandde en hij proefde een zure smaak achter in zijn keel.

‘De moordenaars van Al-Salih zullen worden gestraft,’ zei hij. ‘Dat beloof ik je.’

Mosoel, november 1182

Een groot deel van de indrukwekkende zandstenen muur rond Mosoel was in vlammen gehuld. Ze likten aan de transen en schoten omhoog, naar de met regen bezwangerde hemel. De vlammen waren het gevolg van de brandende nafta die de verdedigers van de stad op Yoessoefs soldaten hadden gegooid, waarna hij het bevel tot terugtrekken had gegeven. Op de wind was eerst de stank van schroeiend vlees aan komen drijven, maar nu bracht hij het gejoel van de verdedigers, die zijn mannen uitjouwden die terug strompelden naar het kamp met hun doden en gewonden op sleeptouw. Stenen en andere door katapulten afgeschoten projectielen zetten de beledigingen kracht bij. Yoessoef kneep zijn vuisten zo hard in elkaar dat zijn nagels zich in zijn vlees boorden.

Zijn leger was een week geleden aangekomen. Yoessoef had de stad omsingeld en hem met blijden beschoten, maar aangezien de winter in aantocht was, had hij geen tijd voor een lange belegering. Hij had gehoopt dat de kalief in Bagdad snel onder de indruk zou zijn van zijn grote leger en had hem een brief geschreven waarin hij hem vroeg hem tot heer van Mosoel te benoemen. Maar na wat er vandaag was gebeurd, had hij weinig fiducia in een positief antwoord. Yoessoef keek nog steeds naar zijn terugtrekkende leger toen Qaraqush in galop aan kwam rijden. Zijn gezicht zat onder het bloed en een deel van zijn kaftan was verschroeid. Hij hield voorzichtig een laars in zijn eeltige handen.

‘Hoe groot zijn de verliezen?’ vroeg Yoessoef.

‘Ongeveer honderd man. De soldaten van Oebadah hebben de grootste verliezen geleden. Zij werden door het vuur geraakt.’ Qaraqush schudde zijn hoofd. ‘Het heeft geen zin, malik. Izz ad-Din heeft te veel mannen, dus we kunnen de stad niet bestormen. Ze vechten als duivels. Kijk maar eens.’ Hij hield de laars omhoog.

Yoessoef pakte hem voorzichtig aan. Het schoeisel zat vol spijkers, die deels door het leer naar buiten prikten. Ze waren nat van het bloed.

‘Met hun verdomde katapulten schieten ze emmers vol af,’ legde Qaraqush hoofdschuddend uit. ‘Deze raakte de man naast me in zijn gezicht.’

Yoessoef keek nog even naar de laars voor hij hem terzijde wierp. 'Daar houden ze vanzelf wel mee op. Anders hebben ze straks geen schoenen meer.'

'Ik kan er niet om lachen. Ik moet er niet aan denken wat ze nog meer gaan gebruiken.' Qaraqush krabde aan zijn baard. 'Onze katalpulten hebben nauwelijks een krasje in de stadsmuur gemaakt, malik, en door het natte weer kunnen we hem ook niet ondermijnen. Vergeef me dat ik het zo zeg, maar we verspillen onze tijd hier.'

Yoessoef wist dat Qaraqush ook namens de rest van de mannen sprak en hem waarschijnlijk de ergste kritiek bespaarde. Hij lachte geforceerd. 'Het zal niet lang meer duren voor we in het paleis van Mosoel bij het vuur zitten, oude vriend. Ik verwacht ieder moment een boodschap van de kalief. Zodra Al-Nasir mij tot heer van Mosoel benoemt, moet Izz ad-Din wel inschikken en mij in de stad toelaten.'

'En als de kalief niet doet wat u hoopt?'

'Dat doet hij heus wel. Ik heb hem geschenken gestuurd ter waarde van duizenden dinars. Een kostbare koran, muskus, kettingen van barnsteen, aloë, Mekkabalsem, honderd bogen, zeventienhonderd pijlen van de beste kwaliteit en twintig paarden met prachtige zadels.'

'Izz ad-Din heeft ongetwijfeld ook geschenken gestuurd.'

Yoessoef fronste. 'Ik kan Jeruzalem niet veroveren zolang de mannen uit Mosoel klaarzitten om mij een mes in de rug te steken. Zelfs de kalief moet dat inzien.'

'Insjallah.'

'Ik moet de gewonden inspecteren. Praat jij met de emirs, Qaraqush. Zeg ze wat ik net tegen jou heb gezegd.'

Het begon zachtjes te regenen toen Yoessoef heuvelafwaarts liep, met Saqr vlak achter hem. Yoessoef had deze jongeman al jaren geleden, nadat Saqr tijdens de belegering van Alexandrië zijn leven had gered, tot het hoofd van zijn persoonlijke garde benoemd, en hij had daar nooit spijt van gehad. De mannen noemden Saqr 'Saladins schaduw' omdat hij altijd bij hem was. Ze liepen langs de in keurige rijen opgezette tenten van de mamelukken naar een veel grotere tent midden in het kamp. Binnen hingen lantaarns aan het plafond die tientallen gewonden in een zacht licht hulden. Dit was de keerzijde van de roem, waar dichters nooit over spraken. De gewonden zaten dicht bij elkaar, sommigen kreunend van de pijn, anderen met een

sombere blik voor zich uit starend. De meesten zouden het wel overleven. Ze hadden slechts kleine snij- of brandwonden. De zwaargewonden lagen in het midden van de tent, in een afgeschermd ruimte. Daar ging Yoessoef eerst heen.

Eenmaal binnen zag hij een man die een arm zonder hand vasthield. Daarnaast lag een man op zijn zij die zijn ingewanden binnen probeerde te houden, die door een rafelige wond in zijn buik naar buiten puilden. Zijn ogen waren glazig en hij mompelde iets onverstaanbaars.

‘Jullie hebben goed gevochten,’ zei Yoessoef tot de mannen. ‘Allah zal jullie belonen.’

De man wiens hand was afgehakt knikte, maar de andere leek het niet te hebben gehoord. Yoessoef liep verder, langs tientallen mannen met vreselijke brandwonden. Sommigen omklemden hun bloedige ledematen vol blaren en kreunden van de pijn. Bij weer anderen was de huid zwart en verkoold. Die maakten helemaal geen geluid. Yoessoef probeerde ze zo goed en zo kwaad als hij kon te troosten. Hij bleef bij een man staan wiens gezicht één grote, bloedende wond was. Ibn Joemai zat naast hem geknield. De dokter zag hoe erg Yoessoef het vond.

‘Zijn gezicht is nog niet eens het ergste,’ zei Ibn Joemai. ‘Zijn longen zijn verbrand. Er is voor hem geen hoop meer. Ik heb hem papaverextract gegeven tegen de pijn.’

De man bewoog zich en opende zijn ogen. Het vuur had hem blind gemaakt, dus staaarde hij zonder iets te zien voor zich uit. Hij fluisterde iets met een schurend stemgeluid. Yoessoef knielde naast hem neer. Hij moest zijn oor vlak bij de mond van de man houden om hem te kunnen verstaan.

‘Malik.’

‘Ja, soldaat.’

‘Weet u nog...’ Ieder woord klonk als een kreun waarbij de man zijn gezicht vertrok van de pijn. ‘... toen we vochten.’

Yoessoef fronste. Hij keek naar het gezicht, maar het was onherkenbaar verbrand.

‘Tell Bashir.’

‘Nazam.’

De man knikte. Yoessoef pakte zijn hand. ‘Ik weet het nog, mijn vriend.’

‘Vrouw.’ Schokkend haalde Nazam adem. ‘Mijn vrouw!’

‘We zullen voor haar zorgen.’

Nazam zonk weer achterover met een lachje op zijn verbrande lippen. Ibn Joemai gaf hem nog een lepelkje papaverextract, waarna Nazam zijn ogen sloot. Even later stokte zijn ademhaling.

‘Malik!’

Yessoef keek om en zag dat Oebadah en Nasir ad-Din dit deel van de tent binnen waren gekomen. De maliënkolder van zijn neef zag rood van het bloed en zijn haar was verschroeid. Hij was vierentwintig, slank en sterk, en leek nu meer dan ooit op John, zijn vader. De tunica van Nasir ad-Din was ook rood, maar zo te zien van gemorste wijn in plaats van bloed. Yessoefs kaken verstrakten. Hij wees naar de tunica. ‘Hoe durf je mij zo onder ogen te komen? Ik hoopte dat je verblijf in Homs je discipline zou bijbrengen, maar nu zie ik dat die hoop tevergeefs was. Als ik niet zo van je vader Shirkoeh had gehouden, zou ik om een voorbeeld te stellen je tong uit je mond laten snijden. In plaats daarvan neem ik je je land af. Je bent niet langer de emir van Homs.’

Nasir ad-Din liep rood aan. ‘Maar malik...’

‘Uit mijn ogen, of ik snij je tong alsnog uit!’

De jongeman maakte een buiging en verliet achteruitlopend de tent.

Yessoef wendde zich nu tot Oebadah. ‘En jij? Waar kom jij vandaan? Je had hier moeten zijn. Deze mannen hebben voor jou gevochten. Ze sterven hier voor jou.’

Vol walging trok Oebadah zijn neus op bij de aanblik van de gewonden. ‘Nou en? Het zijn mamelukken. Ze zijn opgegroeid als slaven. Het is hun plicht om te sterven.’

Yessoef gaf hem een klap in zijn gezicht. ‘Ik was ooit net als jij, neef,’ zei hij op messcherpe toon. ‘Toen ik emir werd, dacht ik dat ik mijn mannen kon dwingen mij te gehoorzamen door ze te bedreigen en te slaan. Ik mocht van geluk spreken dat ze mijn nek niet omdraaiden. Mijn oom Shirkoeh leerde mij wat ik jou nu vertel: telkens als je ten strijde trekt, leg je jouw leven in de handen van jouw mannen. Mannen die jou verachten zullen jou laten sterven, maar mannen die respect voor je hebben, of je zelfs liefhebben, zullen zichzelf offeren om jou te beschermen. Maar je kunt hun respect niet verdie-

nen als je niet bij ze bent. Je moet zowel hun leed als hun voorspoed delen.'

'Ja, oom,' mompelde Oebadah terwijl hij naar zijn voeten keek. Hij schraapte zijn keel. 'Ik ben hier om u te zeggen dat de boodschappers van de kalief hier zijn. Ik heb ze naar uw tent laten brengen.'

'Goed. Jij blijft hier. Praat met je mannen. Troost ze zo goed je kunt. Ik zal met de gezanten van de kalief praten.'

Buiten stroomde het nu van de regen. Yoessoef had het koud en zat onder de modder toen hij bij zijn tent aankwam. Hij liep naar binnen en zag drie bebaarde mannen in gewaden van zwarte zijde, die zaten te eten en drinken met Qaraqush en Yoessoefs secretaris, de grijze geleerde Imad ad-Din. Yoessoef liep naar zijn krukje, ging zitten en wenkte de gezanten.

'Zij die kalief Al-Nasir dienen zijn altijd welkom in mijn tent. Met welk nieuws bent u gekomen?'

De kleinste gezant kwam naar voren en maakte een buiginkje. 'De kalief bidt dat u en uw koninkrijk succes en welvaart ten deel vallen. En hij stuurt u dit...' De man trok een rol uit zijn gewaden tevoorschijn.

Yoessoef nam hem aan en verbrak het zegel. Het kostte hem moeite zijn gezicht in de plooi te houden toen hij de brief las. Dit was niet de benoeming waarop hij had gehoopt. 'Ik erken u als koning van Syrië en Egypte,' schreef de kalief, 'maar ik kan mijn trouwe dienaar Izz ad-Din niet de rug toekeren. Het spijt mij ten zeerste dat twee grote verdedigers van het geloof elkaar bevechten. Ik dring erop aan dat u vrede sluit en uw aandacht richt op de Franken in het westen.' Hij las niet verder. De rest bestond uit complimenten en valse vroomheid; woorden zonder betekenis.

Yoessoef legde de rol weg. De drie gezanten schuifelden nerveus heen en weer. Ongetwijfeld waren ze van de inhoud van de brief op de hoogte en vreesden ze zijn reactie. Maar zoetgevooisde woorden zouden hem nu beter van dienst zijn dan vloeken en dreigen. 'Ik dank u voor het bezorgen van deze brief,' zei Yoessoef tot de mannen. 'Mijn dienaren zullen u naar een tent brengen, terwijl ik mijn antwoord formuleer.'

Toen ze weg waren, stond Yoessoef op en gooide de brief in de vuurkorf. Het papier rookte even en ging daarna in vlammen op. 'De

dwaas!' gromde hij. 'Hij accepteert mijn geschenken, maar spuugt mij in het gezicht. Hij zegt dat ik vrede moet sluiten met Izz ad-Din.'

'Misschien is dat een goed idee,' bracht Imad ad-Din naar voren. 'Mosoel...'

'Mosoel moet van mij zijn voordat ik Jeruzalem kan veroveren. Ik kan niet ten strijde trekken in het westen zolang Izz ad-Din klaarstaat om me van achteren aan te vallen.'

'De muren van Mosoel zijn dik en worden goed verdedigd,' waarschuwde Qaraqush. 'Onze nederlaag van vandaag is slechts een voorproefje van wat ons te wachten staat, malik. U zult duizenden soldaten verliezen als u de stad probeert te bestormen.'

'En ik krijg daar weer evenveel soldaten voor terug als ik de stad verover.'

'Mannen die uw vijanden waren, mannen die u niet kunt vertrouwen.'

'We kunnen ze uithongeren tot ze zich overgeven,' suggereerde Imad ad-Din.

'We zijn niet voorbereid op een langdurige belegering,' bracht Qaraqush daartegen in. 'Wat zullen wij eten terwijl we wachten tot de tegenstander is uitgehongerd? Mosoel moet wachten, malik. Eerst moet u Izz ad-Din isoleren. Verover zijn grondgebieden in het westen. U moet nu eerst Aleppo innemen.'

Yoessoef wierp een nadenkende bik op de smeulende kooltjes in de vuurkorf. Hij vond het vreselijk zich te moeten terugtrekken, maar Qaraqush had gelijk. 'Izz ad-Din kan Mosoel houden, maar we pakken hem verder alles af. Zodra Aleppo van ons is, zal hij zich overgeven, of hij zal sterven.'